

Ensemble Het Gooi

Aardkundige waarden Het Gooi

Het ensemble Het Gooi bestaat uit een stuwwallenlandschap met zeer uiteenlopende glaciële vormen van verschillende ouderdom. Het zijn de reliëfrijkste gebieden van Noord-Holland en ze hebben eenzelfde geologische ontstaansgeschiedenis als het voormalige eiland Wieringen en het Oude Land van Texel. De stuwwallen bestaan voornamelijk uit hoog (12,5-30 meter) opgestuwde laat-pleistocene grondmorenen (keileem: leem met grindrijke zanden) en spoelzandvlaktes (smeltwaterwaaiers, ook wel sandrs) uit de saalien-ijstijd (200.000 tot 125.000 jaar geleden). In een later stadium, gedurende de laatste ijstijd, het weichselien (70.000 tot 10.000 jaar geleden), zijn smeltwaterdalen gevormd en is dekzand afgezet, onder meer in de vorm van gordeldekzanden met welvingen. In het holoceen ontstonden de reliëfrijke landduinen.

Verspreid over het Gooi bevindt zich een aantal bijzondere plekken: bergjes, voormalige wasmeren, zand- en grindgroeves, leemkuilen. Bijzonder in dit gebied is een vier tot vijf meter hoge klif in de stuwwal aan het Gooimeer, die ontstaan is door afslag van de Zuiderzee. In de groeves Oostermeent en Leemkuil Bikbergerbos zijn diverse geologische formaties zichtbaar. Elders liggen lage landduinen met vlakten en laagten (1,5 tot 5 meter) en kenmerkende dekzandruggen en typische verstuiwingsfenomenen.

Bijzondere aardkundige verschijnselen zijn onder meer:

- Gooi-Noord, Tafelbergheide, Bikbergen, Limitsche heide, Valkeveen

Stuwwal Laren-Blaricum-Huizen, smeltwaterdalen, smeltwatervlakte bedekt met dekzand en reliëfrijke landduinen, aan het Gooimeer een in de Zuiderzee-tijd gevormd vier tot vijf meter hoog stuwwalklifje.

- Bussumer- en Westerheide, Hilversum-Bussum-Laren
Stuwwal Laren-Blaricum-Huizen, sandrs, dekzandrug: 20 meter hoge stuwwal uit het saalien, op de sandr is later een keileemafzetting overheen afgezet (de Aardjesberg). Droge dalen en een dekzandrug (de Lange Heul) uit het weichselien.
- Zuiderheide en Witte Bergen, Laarder wasmeren, Laren-Hilversum

Op stuwwalflank liggen dekzanden en actief stuifzand, vennen. Op de Noordelijke Zuiderheide (een stuwwalflank van de stuwwal Laren-Blaricum-Huizen, saalien) bevinden zich diverse leemkuilen, restanten van klei-, zand- en grindwinning. Voorts zijn er dekzand- en landduinen en lokaal actieve stuifduinen waar te nemen. Lokaal liggen er natuurlijke

vennen (Laarder wasmeren). Opmerkelijk is het dekzandreliëf ten zuidoosten van de A27 (dallaagtes).

- Hoorneboeg, Zwarte Berg en omstreken, Hilversum
Stuwwal, smeltwater en windvormingen. Op de stuwwal van Hilversum (saalien) bevinden zich smeltwater en droge dalen aan de oostflank met verspoeld hellingmateriaal, dekzandruggen en landduinen.

- Gooimeer, Naarden-Valkeveen
Aanwasvlakte langs de randmeren, met veenvorming en verlanding op de aanwasvlakte van het Gooimeer.

Meer informatie over aardkundig erfgoed in Noord-Holland vindt u [hier](#).